

Hembygdsbladet

År 2018
Nr 3

Medlemsblad för Vikingstad Hembygdsförening.
Hemsida: hembygd.se/vikingstad/.
Kontakt: Rickard Fransson Tel 070 5225256
Ansvarig utgivare: Gunnar Asplunder

Redaktörer:
Rickard Fransson
Anders Cedergren

Ordföranden har ordet:

Varje torsdag då vi har öppet i hembygdsgården på förmiddagen stiger jag upp extra tidigt för att i god tid köra iväg. Oftast tar jag bilen för det brukar vara en del saker som jag skall ta med mig. Det känns så bra att komma ner tidigt, att komma dit ner i lugn och ro och riktigt njuta av att ha möjligheten att komma ner till denna fina vackra gård och gå runt och titta på allt.

Styrelsen sköter sina uppgifter med intresse och noggrannhet. Här är alltid så fint och snyggt. Jag går in i kuskbostaden och ser till kaffebryggaren och kollar läget i största allmänhet. Sedan går jag in i stora huset som jag har mest ansvar för och går runt och tittar. När jag kommit upp på andra våningen kan jag se ut på gården och då har ofta någon av de andra i styrelsen kommit och flaggan hissas. Jag står uppe och tittar ut. Tänk vilken lycka för alla i Vikingstad att ha denna gamla gård att gå till och verkligen vara stolta över.

Vi har hunnit till den andra halvan av året och vi planerar nu inför resten av sommaren och hösten och det är inte utan att vi nämner ordet julmarknad någon gång. Men dit är det långt ännu. Vi ser framtiden an och hoppas på det bästa. Hälsningar till Er alla. Marianne Danielsson. Vi ses.

DEN GAMLA BILDEN

Bankebergs sportklubbs
fotbollslag vid Folåsa år 1933

Främre rad fr. v: Artur Forsell,
Målvakten Gran, Lennart
Brodd.

Andra rad fr. v: Kallades Trana,
Gunnar Utter, Holger Karlsson.

Tredje rad fr. v: Holger Forsell,
Göte Johansson, Olle

Om fotboll och tillkomsten av Vikingavallen.

Arne Anstèrus skriver om Tore Johansson

År 1945 flyttade jag till Vikingstad. Som fotbollsintresserad anslöt jag mig snart till fotbollsträningen, som då skedde på fotbollsplanen vid Folåsa Skolhem. Tore Johansson spelade inte fotboll men han var ändå en i gemenskapen. Tillståndet i Bankebergs SK var väl inte det allra bästa, i varje fall inte ekonomiskt, och år 1947 lyckades vi få Tore att ta hand om ordförandeposten i klubben.

Detta blev inledningen till en period på 13 år som jag jobbade tillsammans med Tore i klubbens styrelse och 1947 - 48 uppkom tankarna på en ny idrottsplats i Vikingstad. Trädgårdsmästare Pettersson var villig att sälja den mark som idag är idrottsplats. Men det var inte alldeles enkelt. Klubben hade inga pengar varför kommunen med Gunnar Petersson i spetsen kopplades in. Slutresultatet blev att marken uppläts till BSK för att bygga en ny idrottsplats. En uppgift som jag idag ser som ett "vansinnesprojekt". En handfull ungdomar i 20-årsåldern utan livserfarenhet och utan praktisk erfarenhet av anläggningsarbete skulle ta sig an detta. Det blev heller ingen "dans på rosor". Hårt och intensivt arbete under många år. Första året efter förvärvet odlade vi ärter och vete på området. Ärterna gav en del pengar men vetet knappast ingenting. Tore arbetade på den tiden i en chark-butik i Linköping och jag arbetade först på Forss Mek.Verkstads AB och från år 1950 på Sparman fabriken AB. Pengar till idrottsplatsbygget sökte vi hos Riksidrottsförbundet, en omständlig process med många beskrivningar och kostnadsberäkningar. Tore var en praktisk handlingsmänniska och allt skrivbordsarbete överlät han till mig. Vi hade nästan dagliga kontakter oss emellan under hela byggperioden. Tore var bra på att leda möten och att organisera. Han var noggrann och noga med att vi inte slösade med klubbens medel. Ett exempel: En av spelarna hade verkligen ansträngt sig att putsa upp sina fotbollsskor, och vid åsynen av dessa skor på spelarens fötter kom Tores kommentar: "Har du fått nya fotbollsskor nu igen—det har vi inte råd med". Tore kunde också vara kritisk till saker och ting, och han tvekade inte att framföra sina åsikter. Ett ord som han använde i sådana sammanhang var "svinpäls". Kanske inte i direkt tal men som efterkonstruktion "Han är en riktig svinpäls". Den 13/6 1954 var det klart för invigning och Christian Sjögren från Östergötlands Idrottsförbund kunde konstatera att idrottsplatsen "Var en prydnad för nejden". Nu fanns det idrottsplats men inget klubbhus med omklädningsrum. Vi frågade kommunen om borgen för ett banklån, men vi fick nej. Styrelsens fem medlemmar fick gå i personlig borgen för ett banklån till klubbhuset. När huset var färdigt befriades styrelsen från denna borgen. Tore bodde granne med idrottsplatsen, ett förhållande som efterhand påverkade relationerna. Bortsett från direkta incidenter med bollar över staketet o.s.v. så var det nog den allmänna förvaltningen av idrottsplatsen som avvek från Tores värderingar. Jag tror att han kände en viss bitterhet mot den nya generationen. Men tiderna ändras och människorna ändras, och det som hände på 50-talet är passerat och glömt. Men man kan aldrig komma ifrån att Tores namn måste finnas med i bilden när man talar om tillkomsten av idrottsplatsen i Vikingstad.

Bankebergs Sportklubb bildades 7 april 1932.

Gatunamn i Vikingstad

Ask, Embla och Hild. Vikingstads nya bostadsområde får gatunamn från den nordiska mytologin. Kommunens namnberedningsutskott har tagit fram förslag på nya gatunamn, och temat är nordiska gudar eller något som anknyter till vikingar. Valkyriagatan, Livgatan, Hildgatan, Mannusgatan, Disergatan, Emblagatan, och Askgatan är föreslagna. Dessutom ska två grönområden namnges och här föreslås Emblaparken och Disernas Lund. Den nya skolan föreslås heta Valkeboskolan. Det namnet har föreslagits av Vikingstads Hembygdsförening och även utbildningskontoret tycker att det är ett bra namn. Namnförslagen har nu godkänts av Bygg- och miljönämnden. Hembygdsföreningen hade sänt in flera förslag på gatunamn men det blev inget gehör för dessa förslag. Nu är det full fart på arbetet med gatorna på nya bostadsområdet. När bostads- eller skolbygget startar vet vi inte ännu.

1 November 1972 började nya gatunamn att gälla i Vikingstad. I och med sammanslagningen av Norra Valkebo kommun och Linköpings kommun kom fler gator att få samma namn.

Vikingstadgator som bytte namn:

Baldersgatan=Hermodsgatan,

Frejgatan=Friggagatan,

Grangatan=Mistelgatan,

Heimdalsgatan=Verdandigatan,

Järnvägsgatan=Lokegatan,

Ringvägen=Bifrostgatan,

Stationsgatan=Mimergatan,

Skräddarevägen=Nålgatan,

Valkebogatan=Nybblegatan,

Ymergatan blev förlängning av Västerleden.

Björkgatan=Tibastgatan,

Furugatan=Lärkträdsgratan,

Gröngatan=Idungatan,

Industrigatan=Åstorpsgratan,

Mellangårdsgatan=Nilsegårdsgatan,

Rusthållaregatan=Finntorpsgratan,

Skogsvägen=Barrskogsvägen,

Trädgårdsgatan=Odlaregatan,

Videgatan=Säljgatan.

Nya soffor på skolberget, ej flyttbara.

Hyddor vid skolberget.

6 juni firades nationaldagen sedvanligt vid Vikingstads Hembygdsgård. Ordförande Marianne Danielsson hälsade de 100-talet besökarna som hade bänkat sig under äppelträden i Hembygdsgårdens trädgård välkomna. Högtidstalet hölls av Kerstin Kolff (dotter till f.d. skomakaren och kommunalmanen Edvin Sjögerud). Kerstin talade bl.a. om invandring, om hur det var att komma hem till Sverige efter 40 år i Holland och om hur bra vi har det här. Koralkören underhöll med sång och musik. Sedan serverades det kaffe och Sonja Stenbergs berömda "Sverigebakelse". Ulla Eliasson höll öppet i föreningens loppisbod där man kunde göra fynd.

-vid pennan Nisse i Qvarstad

30 juni gjorde ett 15-tal medlemmar en utflykt till Sya hembygdsgård. Det blev ett uppskattat besök där det fanns mycket att se av samlingar av allehanda slag. Med fina uppbyggda miljöer såsom skrädderi, stenhuggeri, snickeri och telefonsamling, spik- och kättingfabrik mm. Det bjöds på musikunderhållning och det var våffelservice. En trevlig eftermiddag på en närliggande hembygdsgård.

En lyckad guidning:
Den 1/6 guidade Marianne Danielsson med kort varsel en familj från Saigon som besökte Hembygdsgården.

Fr v. :
Michelle Asplunder
Fru Thin
Minh
Thin
Marianne Danielsson

Hembygdsföreningens sommarkaféer har varit välbesökta och uppskattade varje torsdag under sommaren, trots det varma vädret.

På loppmarknaden har många gjort fynd denna sommar, vilket ger ett bra tillskott till föreningskassan.

Även om loppis och kafé är slut på torsdagarna så träffas vi i Skjutshållet Gröna Villan på torsdagsförmiddagar. för prat och fika. Vi välkomnar er dit naturligtvis.

Många har besökt hembygdsgården i sommar, det är glädjande. Marianne Danielsson och Veine Nilseryd har guidat och visat runt besökarna på hembygdsgården.

Studiebesök på Vikingstad möbel och snickerifabrik, samt på wellpappfabriken Stora Enso.

Studiebesöken startar 18:30 på snickeriet och 19:45 på Stora Enso. Anmälan till båda besöken. Max 15 personer på varje ställe. Möjlighet att göra besök vid senare tillfälle finnes, om fullt den 12 september.

Anmälan till Rickard Fransson tel 070 522 52 56 eller Lars-Gunnar Petersson tel 070 719 59 30

Gamla mått

Tunna- det fanns två olika tunnmått, ett för våta varor t.ex öl och ett för torra varor t.ex salt.

Enhetsmättet för en tunna öl motsvarar 125,62 liter.

En tunna = 4 fjärding = 48 kannor = 125,6 liter.

Tunnland - 56.000 kvadratfot = 4.936 kvm. Ett tunnland =2 spannland =8 fjärdingsland =32 kappeland =56 kannland =4936,6 kvadratmeter =1/2 hektar.

Så skodde man sig. Skodonen har liksom de flesta andra plagg ständigt skiftat i design och utförande. Själva grundformen har växlat mellan den helt slutna skon eller kängan och den öppna lätta sandalen och många förändringar har skett med detaljer som klack, plös och slejfer.

På 1500- och 1600-talen bar allmogen skor, som vanligen såg ut på följande sätt. Klacken var låg och bred. Vristen täcktes av en kort plös och de båda slejferna från skons sidostycken var sammanbundna med en rem över plösen. Materialet var mestadels grovt läder, och detta blev ofta lappat och lagat. Dessa s.k. slejfskor bars av både män och kvinnor.

Efter 1600-talets mitt blev det på många håll modernt bland allmogekvinnorna att bära slejfskor med hög svängd klack. Och ofta var klacken framskjuten så att den nästan satt mitt under hålfoten. Plösen var större än tidigare. Den veks ibland dubbel och kom då att täcka slejferna. Sådana skor användes ännu på 1800-talet av svenska allmogekvinnor, bl.a. i vissa socknar i Hälsingland, Dalarna, Södermanland och Småland.

Under 1700-talet och långt in på 1800-talet bar de svenska allmogekvinnorna skor som såg ut så här. Klacken är svängd och framskjuten, plösen stor och övervikt.

Skon fick spännen. I slutet av 1600-talet kom spännena på modet. Man fäste samman skoslejferna med dem i stället för med band eller remmar. I takt med att spännet växte ut och blev allt mer framträdande krympte plösen. Därefter återtog plösen sin tidigare, ganska obetydliga form.

Skor med spännen bars av allmogen i de mellansvenska landskapen redan under 1700-talets förra hälft. I de södra delarna slog de inte igenom förrän vid seklets slut. Jämsides med de spännprydda skorna begagnades de äldre modellerna med stor, övervikt plös. Männen brukade uppträda i plösskor med låg klack och tvär nos.

Mot 1700-talets slut började halvtoffeln spridas bland allmogen. Holvtoffeln var en sko utan bakkappa och med låg klack. Ungefär samtidigt blev pumpsen modeskor. De var lågklackade och utan vare sig snörning eller knäppning. I början på 1800-talet slog de igenom.

Det var långtifrån överallt som nymodigheterna förmådde tränga ut äldre modeller. Svenska män bar under hela 1800-talet både slejfskor och snörskor jämte kängor och stövlar.

Texten från Hemmets Veckotidning

På Vikingstad Hembygdsgård finns ett fint och välutrustat skomakeri som kommer från skomakaremästare Edvin Sjögerud som verkade som skomakare i Ålunda i Sjögestad

Höstmarknad

Vikingstad

Hembygdsgård

**Lördag
8
September**

Kl. 11.00 -15.00

Hantverkare

Knallar

Lotterier

Kaffeservering med våfflor

Nystekta kolbullar

Underhållning

Barnens hörna med hoppborg

Veteranbilar till beskådande

**Populära
FRAZZES Band**

underhåller

kl. 12.00

och

kl.13.00

VÄLKOMMEN!

Studieförbundet

Vikingstad Hembygdsförening

Det blir även julmarknad i år. Lördag 1 december. Anmäl dig redan nu till marknadsgeneral Hans Persson telefon 070 55 72 611

Har du möjlighet att hjälpa till under marknaderna, kontakta styrelsen.

Vikingstads Hembygdsförening
Returadress Gunnar Månson, Torsgatan 14A
590 49 Vikingstad

Kommande aktiviteter i Vikingstads Hembygdsförening

To	23	Cafè och Loppis på Hembygdsgården
Lö	8 sep	Höstmarknad på Hembygdsgården med ett 20-tal knallar, samt underhållning mm.
Ons	12	Studiebesök på Vikingstad möbel och snickerifabrik samt Stora Enso. OBS anmälan!
Lö	1 dec	Julmarknad på Hembygdsgården.

Vill du bli medlem i Hembygdsföreningen?

Medlemsavgiften är 120 kr/år, kontakta någon i styrelsen.

Du som är medlem, värva gärna nya till föreningen. Vi vill se flera yngre medlemmar. Hembygdsföreningen välkomnar alla som vill lära och värna om hembygden.

Underhåll som gjorts i år, rödfärgning av uthus, kittning och vitmålning av fönster på huvudbyggnaden.

Vi reserverar oss för eventuella faktafel.

**Meddela oss gärna om vad ni vill läsa eller om ni har något som ni vill att flera ska få läsa. Bilder uppskattas mycket, om vi kan få ta del av dem.
Manusstopp Nr 4 20 oktober.**

Aktiviteter utföres i samarbete med Studieförbundet.

